

Groningen, 27 januari 2020

FORUM VOOR DEMOCRATIE QUA LEDENTAL DE GROOTSTE PARTIJ VAN NEDERLAND

In 2019 is Forum voor Democratie voor wat betreft het ledental de grootste partij van Nederland geworden – een unieke ontwikkeling voor een partij die nog geen drie jaar in de Tweede Kamer is vertegenwoordigd. Op 1 januari 2020 had FvD 42.794 leden. Forum, dat in september 2016 is opgericht, telde begin 2018 bijna 23.000 leden, en begin 2019 ruim 30.000. In het afgelopen jaar kwamen daar nog eens zo'n 12.000 leden bij (39,5%), zo blijkt uit cijfers die zijn verzameld door het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen (zie de tabel aan het slot van dit persbericht).

De stormachtige groei van de partij van Thierry Baudet doet denken aan de ledenontwikkeling van de VVD in de jaren zeventig, toen die partij er onder aanvoering van Hans Wiegel in een paar jaar tijd tienduizenden leden bij kreeg. De strubbelingen binnen FvD in de zomer van 2019, die resulteerden in het opstappen van medeoprichter Henk Otten, lijken het ledental van de partij niet te hebben geschaad.

Forum werd geholpen door het CDA en de PvdA. Doordat deze partijen – sinds 1980 de grootste en een-na-grootste – leden verloren, kon Forum hen passeren. Het CDA ging 9,1% achteruit en de PvdA 3,2%, met als gevolg dat de sociaaldemocraten nu voor het eerst groter zijn dan de christendemocraten.¹ De andere middenpartijen hadden het eveneens moeilijk. Het verlies van de VVD, in de jaren tachtig nog goed voor ruim 100.000 leden, hield ook dit jaar aan (6,5%). D66 moest een achteruitgang van 5,7% noteren. Verder verloor de SGP licht (1,4%), en 50PLUS fors (10,5%). Opmerkelijk is ook het grote verlies van de SP (11,9%),

Naast Forum voor Democratie waren er nog twee andere partijen die er in 2019 behoorlijk op vooruit gingen. De Partij voor de Dieren kende een groei van 7,6% (en had dus kennelijk weinig last van de interne conflicten rond de geroyeerde ex-partijvoorzitter Sebastiaan Wolswinkel en het afgesplitste Tweede Kamerlid Femke Merel van Kooten-Arissen). Het ledenbestand van GroenLinks nam met 5,6% toe. Christen-Unie en DENK bleven min of meer stabiel.

Het afgelopen jaar steeg het totale ledental van de in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen van 315.019 op 1 januari 2019 naar 316.378 op 1 januari 2020 – een lichte toename van 1.359 leden (0,4%). In 2018 daalde het gezamenlijke ledental licht (0,7%), nadat het in 2017 nog behoorlijk was gestegen (met bijna 10%), zoals vaker in jaren waarin er Tweede Kamerverkiezingen worden gehouden en er veel belangstelling van de media is voor politiek en partijen. Vervolgens zakt het ledental in de jaren daaropvolgend vaak weer wat weg.

Momenteel is 2,4% van de 13.164.688 kiesgerechtigden die Nederland bij de Europese verkiezingen van 23 mei 2019 telde lid van een politieke partij.

¹ Wanneer naar het aantal 'subsidiabele leden' wordt gekeken waarop het ministerie van Binnenlandse Zaken de subsidie voor de partijen baseert – dat wil zeggen die leden die minstens 12 euro per jaar aan contributie betalen en die vergader- en stemrechten hebben – was de PvdA al eerder groter dan het CDA.

Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2018, 2019 en 2020

	1 januari 2018	1 januari 2019	1 januari 2020				
	totaal	totaal	totaal	ingeschreven leden	uitgeschreven leden	saldo	%
CDA	46.630	43.133	39.187	841	4.787	-3.946	-9,1
ChristenUnie	25.071	25.170	25.234	1.088	1.024	64	0,3
D66	28.820	26.451	24.955	1.372	2.868	-1.496	-5,7
DENK	3.488	3.678	3.705*)	524	150	27	0,7
FvD	22.884	30.674	42.794	-	-	12.120	39,5
GroenLinks	28.429	28.829	30.438	4.020	2.411	1.609	5,6
PvdA	45.040	42.416	41.078	1.518	2.856	-1.338	-3,2
PvdD	16.156	17.043	18.344	3.203	1.902	1.301	7,6
SGP	30.325	30.081	29.655	730	1.156	-426	-1,4
SP	36.465	36.286	31.977			-4.309	-11,9
VVD	27.692	25.557	23.907	2.141	3.791	-1.650	-6,5
50PLUS	6.081	5.701	5.104**)			-597	-10,5
Totaal	317.081	315.019	316.378				

NB: De PVV heeft geen leden; het is niet mogelijk om van deze partij lid te worden.

*) DENK telde begin januari 2020 347 leden met een betalingsachterstand, maar zonder opzegging. Zij maken geen deel uit van het hier gepresenteerde ledental per 1 januari 2020, maar zij zijn momenteel niet uitgeschreven – vandaar het afwijkende saldo van het totaal aantal in- en uitgeschreven leden.

***) Opgave per 24 januari 2020. Vanwege de invoering van een nieuwe ledenadministratie in 2019 was 50PLUS niet in staat het totaal aantal in- en uitgeschreven leden te achterhalen.

Voor meer informatie:

Gerrit Voerman
 Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen
 Broerstraat 4, 9712 CP Groningen
 Tel: 050-363 68 30 / 06-1397 5457
 E-mail: g.voerman@rug.nl
 Site: www.dnpp.nl